

16 januari 2013

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
woonachtig te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridische adviseurs: mr. J.F. Roth en mr. R. Hebly, advocaten te
Amersfoort,

tegen:

(wijlen) [naam]
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Abdij Maria Toevlucht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 11 april 2012. Op 13 augustus 2012 is een inhoudelijke reactie binnengekomen van broeder [naam] ocsa, Abt van de Abdij Maria Toevlucht te [plaats].

Op 7 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Namens klaagster zijn verschenen haar juridische adviseurs mr. J.F. Roth en mr. R. Hebly. Namens de Abdij zijn verschenen broeder [naam] voornoemd en broeder [naam], prior (tweede overste).

Op 21 november 2012 is een e-mailbericht binnengekomen van mr. Roth met daarin het verzoek om een week uitstel van de aanhoudingstermijn van twee weken die de Klachtencommissie op 7 november 2012 had gesteld naar aanleiding van de zitting.

Op 28 november 2012 is een e-mailbericht binnengekomen van mr. Roth, waarin hij de Klachtencommissie verzoekt om op grond van artikel 12 van de onderhavige Klachtenprocedure een onafhankelijk medisch advies aan te vragen bij een (medisch) deskundige.

Op 6 december 2012 is een brief binnengekomen van mr. Roth, waaruit blijkt dat klaagster geen toestemming geeft voor het verstrekken van haar medische informatie en dat het verzoek van 28 november 2012 derhalve als ingetrokken moet worden beschouwd.

2. De klacht

2.1. Klaagster zat in [jaar/jaar] op de kunstacademie in [plaats]. Klaagster woonde in die tijd in [plaats]. Zij was 39 jaar oud. Klaagster kwam, na zes jaar gewerkt te hebben als advocaat, in aanraking met de bijbel en wilde daar meer over weten. Via een vriend is zij toen gewezen op de Abdij Maria Toevlucht in [plaats], alwaar een studiecentrum was. Externen konden in de Abdij logeren en er ook op retraite gaan. Klaagster is toen eerst een paar keer gaan kijken en is een weekendje gaan logeren. Het viel haar op dat het heel stil was, dat niemand wat zei en dat ze niet aangesproken werd.

2.2. Op een gegeven moment werd klaagster door aangeklaagde aangesproken. Hij nam klaagster onder zijn hoede en heeft haar bijbelles gegeven. Dit met medeweten en onder goedkeuring van de Abt in die periode. Klaagster ging dagelijks met de fiets van [plaats] naar [plaats] en verbleef circa 8 tot 10 uur per dag in de abdij. Aangeklaagde 'stalkte' klaagster. Hij belde haar vaak 's avonds en 's nachts op. Aangeklaagde riep bij klaagster een gevoel van medelijden op. Tijdens de bijbellessen was aangeklaagde ook handtastelijk. Hij wreef klaagster met de hand over haar rug en ging daarbij steeds richting de borsten van klaagster en verder naar beneden, richting haar geslachtsdeel. Klaagster heeft tegen aangeklaagde gezegd dat hij zijn handen thuis moest houden.

2.3. In [maand, jaar] was er een zen-meditatieweekend onder leiding van een andere broeder. Aangeklaagde was dit weekend ook aanwezig. Hij vertelde allerlei verhalen over seksuele uitpattingen, zoals over vrouwen die naakt rondliepen. Er werden ook foto's van naakte vrouwen getoond en pornografisch materiaal gedeeld. Klaagster was hierdoor erg geschokt. Aangeklaagde kwam vervolgens 's avonds naakt de kamer binnen van klaagster en ging daar liggen. Aangeklaagde is de hele nacht gebleven en heeft de hele kamer van klaagster 'verbouwd'. Klaagster heeft dit als gruwelijk ervaren. Zijn wist niet hoe ze aangeklaagde kwijt moest raken en anderzijds wilde zij hem uit een soort loyaliteit en medelijden niet verraden.

2.4. Toen klaagster een tijd later nog eens in de abdij overnachtte, trof zij aangeklaagde aan in haar kamer. Hij had haar reistas uitgepakt en had al haar onderbroeken opgehangen, bij wijze van grap zoals hij zei. Klaagster geeft ook aan dat aangeklaagde er een handje van had om vanuit exhibitionistische neigingen zijn geslachtsdeel te tonen. Als voorbeeld noemt klaagster dat aangeklaagde vroeg om een pen uit zijn broekzak te pakken, terwijl hij een scheur in zijn broekzak had en geen onderbroek droeg. In plaats van een pen had klaagster dan zijn penis te pakken. Ook ging klaagster tijdens haar dagen op de abdij regelmatig met aangeklaagde mee naar het bos om allerhande werkzaamheden te verrichten. Aangeklaagde gaf een keer aan dat het niet goed ging met zijn hart. Hij ging in een greppel liggen, zodat klaagster naar hem toe kwam. Eenmaal in de greppel trok aangeklaagde klaagster naar zich toe. Daar werd klaagster vervolgens gedwongen om (onder andere) rozenkransgebeden mee te bidden. Dit heeft klaagster als zeer gênant ervaren.

2.5. Klaagster heeft een psychiatrisch verleden. Kort na het overlijden van de vader van klaagster, is klaagster in [jaar] ziek geworden en opgenomen in de psychiatrische inrichting [naam] in [plaats]. Daar is klaagster uiteindelijk vrijwillig tot [jaar] gebleven. Klaagster heeft na haar periode in [naam] nog op diverse locaties in [plaats] gewoond. In [jaar] is zij van [plaats] naar [plaats] verhuisd. Daar is zij gaan wonen in een recreatiewoning in een omgeving met veel mooie natuur. Klaagster is in [jaar] vanuit [plaats] verhuisd naar [plaats] om in een nieuwe omgeving rust voor zichzelf te creëren. In [plaats] heeft klaagster meerdere psychologische gesprekken gehad, waarin zij (vanaf ongeveer [jaar]) eindelijk over alle gebeurtenissen heeft kunnen vertellen. Dit waren gesprekken ter verwerking van

posttraumatische stress. Klaagster heeft momenteel vervolggesprekken bij een haptonoom. Met deze gesprekken wordt getracht weer voldoende zelfvertrouwen bij klaagster te kweken.

2.6. Klaagster geeft aan dat haar religieuze leven als gevolg van de hierboven beschreven gebeurtenissen op bijzonder nare wijze is overschaduwd. Klaagster is door de gebeurtenissen in verwarring geraakt en voelde zich door aangeklaagde gemanipuleerd. Zelfs in de tijd dat klaagster vrijwillig in de psychiatrische inrichting verbleef, is zij slachtoffer van seksueel misbruik geworden. Klaagster lijkt wel vanaf het moment dat zij in [jaar] voor het eerst in [plaats] kwam bij de abdij, achtervolgd door seksueel misbruik door geestelijken. Het behoeft geen betoog dat dit haar leven in ernstige mate heeft bepaald.

2.7. Klaagster hoopt door het indienen van deze klacht rust te vinden en een bepaalde wijze van verzoening met het verleden, zodat zij haar verder kan. Ook hoopt klaagster dat zij zich weer vrijelijk kan aansluiten bij een geloofsgemeenschap en dat zij zich daar vrij van haar belastende verleden kan bewegen. Klaagster wenst ook dat de verantwoordelijken openlijk excuses aanbieden voor hetgeen klaagster is aangedaan. Klaagster wenst ten slotte volledig schadeloos gesteld te worden.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Abt [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uit navraag bij de toenmalige abt blijkt dat aangeklaagde nooit onder goedkeuring van de Abt bijbelles heeft gegeven. Het was wel algemeen bekend dat aangeklaagde aan de gasten in het gastenhuis gekalligrafeerde bijbelteksten toonde en daarover het een en ander ter informatie vertelde. Indien dan ook tussen aangeklaagde en klaagster contact is geweest dan is dit niet vanuit een pastorale relatie ontstaan ofwel een andere functionele opdracht gebeurd, maar op informele basis zonder enige bemoeienis van de toenmalige Abt. In het kader van het onderzoek naar de onderhavige klacht, moet vermeld worden dat in [jaar] een toenmalige klacht tegen aangeklaagde gegrond is verklaard. In die zaak werd echter een pastorale relatie aangenomen en daarnaast was klaagster een zwaar gekwetste vrouw. In het onderhavige geval was klaagster in de periode waarin de gebeurtenissen plaatsvonden een jonge volwassen vrouw van 39 jaar en bovendien hoog opgeleid. Van haar psychisch ziektebeeld was toen nog geen sprake. Aangeklaagde was een oude man van 73 jaar met een broze gezondheid. Klaagster moet derhalve in staat geweest zijn om zichzelf te verweren. Daarnaast had klaagster alle gelegenheid om niet meer terug te gaan naar de Abdij. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat in de onderhavige zaak gesproken kan worden van dwang of een afhankelijkheidsrelatie.

Dat aangeklaagde grensoverschrijdend gedrag jegens klaagster heeft getoond acht abt [naam] aannemelijk en dat betreurt hij ten zeerste. Echter, de elementen dwang of afhankelijkheidspositie die een klacht als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de onderhavige Klachtenprocedure kunnen kwalificeren, ontbreken in de onderhavige zaak.

4. De beoordeling

4.1. Volgens artikel 1.3. van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.K. Kerk (hierna: de Procedure) moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of *in een afhankelijkheidsrelatie* seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk,

intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Het relaas van klagster, geschetst in haar klaagschrift, komt geloofwaardig en oprecht over. Nu niet ter discussie staat dat er sprake was van dwang, zal de Klachtencommissie de vraag moeten beantwoorden of er sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Naar het oordeel van de Klachtencommissie moet die vraag ontkennend worden beantwoord, nu klagster bij aanvang van het gestelde seksueel misbruik 39 jaar oud was. Achteraf is gebleken dat het gaat om een kwetsbare vrouw, maar op geen enkele wijze is gebleken dat er in de betrokken periode sprake was van een zodanige geestelijke beperking waarvan aangeklaagde op de hoogte was dan wel had moeten zijn, dat hij daarmee rekening had moeten houden. Uit de stukken blijkt ook dat het klagster is geweest die zelf steeds het contact bleef opzoeken. Gelet op het voorgaande ziet de onderhavige klacht dan ook niet op seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure en derhalve zal klagster op grond van het voorgaande dan ook niet-ontvankelijk worden verklaard in haar klacht. De Klachtencommissie wil echter niet nalaten op te merken dat het niet onaannemelijk is dat er sprake is geweest van onverstandig grensoverschrijdend en vanuit de kuisheidsgelofte bezien ongeoorloofd gedrag.

5. Het advies

De Klachtencommissie verklaart klagster niet-ontvankelijk in haar klacht.

Dit advies is vastgesteld op 16 januari 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de abt van de Abdij Maria Toevlucht en aan de gemachtigden van klagster verzonden.